MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO

Seduta tat-18 ta' Frar, 2003

Citazzjoni Numru. 1442/2000/1

Felice Demanuele
versus
Anthony Demanuele

F’din il-kaw\a l-attur qieg]ed jitlob illi l-qorti t]assar kuntratt ta’ donazzjoni g]ax qieg]ed ig]id illi l-kunsens tieg]u fuq dak il-kuntratt ittie]ed b’qerq.
I`-`itazzjoni tg]id illi l-partijiet (li huma a]wa) kienu ftiehmu illi l-konvenut u martu jie]du]sieb l-attur billi dan huwa anzjan u g]andu erbg]a u sebg]in sena. Il-partijiet kienu qablu wkoll illi, b]ala]las g]as-servi[i u talli l-konvenut kien i]allih joqg]od g]andu, l-attur wara mewtu kellu j]alli lill-konvenut bi``a maqsuma mill-g]alqa mag]rufa *ta’ l-Imwie[el*, b’fa``ata fuq Triq is-Sajjied, fil-limiti ta’ }a\ |abbar, bil-*garage* li hu mibni fuqha.
Il-konvenut kien g]arraf lill-attur li kien g]amel appuntament man-nutar biex l-attur ikun jista’ jibdel it-testment tieg]u u b’hekk wara mewtu j]alli lill-konvenut l-art imsemmija fuq. Fit-28 t’April 1999, imbag]ad, il-konvenut

]a lill-attur g]and in-Nutar Joseph Henry Saydon u dak in-nhar sar kuntratt ta' donazzjoni, fl-atti ta' dak in-nutar, li bih l-attur b'titolu ta' donazzjoni gratuwita u irrevokabbli ta lill-konvenut l-art imsemmija fuq, bil-kejl u l-irjie] kif imfissra fil-kuntratt.
Xi \mien wara li kien pubblikat il-kuntratt, il-konvenut g]arraf lill-attur illi ma riedx jie]u]siebu aktar, u ma setax i\ommu aktar g]andu. Wara dan, l-attur mar jitkixxef dwar l-att li kien iffirma u hekk sar jaf illi dak li kien g]amel ma kienx testment i\da donazzjoni, u illi g]alhekk kien imqarraq. Sar jaf ukoll illi kien ta lill-konvenut b'donazzjoni aktar art milli kien wieg]ed li j]allilu wara mewtu.
Billi g]alhekk il-kunsens tieg]u kien me]ud b'qerq, jew b'simulazzjoni jew bi \ball, u l-kuntratt li g]amel ma jiswiex, l-attur feta] din il-kaw\a u qieg]ed jitlob illi l-qorti:
1. tg]id illi l-kuntratt li sar bejn il-partijiet fit-28 t'April 1999 fl-atti tan-Nutar Joseph Henry Saydon huwa milqut b'qerq, simulazzjoni jew \ball; u
2. tg]id illi l-kuntratt ma jiswiex.
Qieg]ed jitlob ukoll l-ispejje\.
Il-konvenut ressaq dawn l-e``ezzjonijiet:
1. l-attur g]andu jag]\el bejn il-qerq, is-simulazzjoni jew l-i\ball b]ala r-raguni g]ala qieg]ed ig]id illi l-kuntratt ma jiswiex;
2. ma hux minnu illi l-attur ma kienx jaf x'kien qieg]ed jiffirma meta sar il-kuntratt; u
3. il-kuntratt ma hu milqut b'ebda vizzju li jwassal biex ma jkunx jiswa.
Fl-24 t'Ottubru 2000 il-qorti tat dikriet[1] dwar l-ewwel e``ezzjoni u ordnat illi l-attur b'nota jg]id fuq liema wie]ed minn qerq, simulazzjoni jew \ball qieg]ed isejjes il-kaw\a tieg]u, u b'nota tal-21 ta' Novembru 2000[2] l-attur g]a\el li jmexxi fuq il-kaw\ali ta' qerq.
L-azzjoni ta' l-attur g]alhekk hija mibnija fuq l-art. 981 tal-Kodi`i ~ivili:
981. (1) L-eg]mil dolu\ huwa motiv ta' nullità tal-ftehim, meta l-inganni mag]mulin minn wa]da mill-partijiet ikunu tali illi ming]ajrhom il-parti l-o]ra ma kenitx tikkuntratta.

---

1 *Fol.* 17.

2 *Fol.* 19.

(2) L-eg]mil dolu\ ma jistax ikun pre\unt, imma g]andu ji[i ppruvat.

L-attur qieg]ed ig]id illi bi ftehim kemm mal-konvenut kif ukoll max-xhud John Abela, \ew[o]tu, hu kellu jmur joqg]od g]and il-konvenut, biex dan u martu jie]du]siebu, u biex ipattilu lill-konvenut kellu j]allilu b'testment bi``a art bil-bini fuqha. Il-konvenut]adu g]and in-nutar u hu mar bil-]sieb li jag]mel it-testment skond il-ftehim. G]and in-nutar iffirma att li hu ming]alih li kien it-testment.

Wara xi \mien il-konvenut ma setax i\ommu aktar u g]alhekk l-attur mar joqg]od g]and o]tu u \ew[ha x-xhud John Abela. Dan]aseb]a\in, mar jara sewwasew x'kien l-att li l-konvenut kien]a lill-attur biex jiffirma g]and in-nutar, u sar jaf li kien donazzjoni. L-attur]ass li kien imqarraq, g]ax ma kellux]sieb li jag]ti lill-konvenut art b'donazzjoni waqt]ajtu, u g]alhekk saret il-kaw\a.

Din il-qorti, wara li qieset sew ix-xhieda, ma hix sodisfatta illi lill-attur se]]lu li juri illi l-fatti tassew [raw kif qal hu.

John Abela, \ew[o]t il-partijiet u xhud imressaq mill-attur, xehed hekk:

… … … min]abba li Feli` kien qed jixjie] u fil-fatt kien qabe\ l-età ta' 72 sena, hu ma kienx g]adu ta' wa]du u jien u l-mara flimkien ma' ]uh Anthony (il-konvenut), li huwa i\g]ar fl-età minn Feli`, konna wasalna g]al ftehim sabiex Feli` imur jibda jorqod g]and Anthony filwaqt li a]na nkomplu nie]du ]siebu matul il-[urnata. Talli Anthony kien ser jibda jraqqdu mieg]u niftakar illi Feli` kien qalli li kien lest li jiktiblu fit-testment il-garaxx u wkoll il-bit]a ta' quddiemu. Ng]id ukoll illi sabiex kollox ikun `ar jien kont g]idt lil Anthony li l-a]jar]a[a li nag]mlu kien li mmorru g]and avukat biex dak kollu li konna ftehemna nag]mluh bil-miktub. I\da Anthony lili qatt ma ikkuntattjani sabiex immorru g]and l-avukat.[3]

Dan ifisser illi ma kien hemm xejn bil-mo]bi fil-]sieb illi l-attur jag]mel testment biex i]alli l-art lill-konvenut. John Abela i\da kompla jixhed hekk:

Jien rajtha stramba]afna li Anthony kien ke``a lil]uh g]aliex hekk]uh [*recte*: hu] kien qieg]ed jirrinunzja g]al dak kollu li kien wieg]du li ser itih wara mewtu. Malli g]addieli dan il-]sieb minn mo]]i niftakar li kont staqsejt lil Feli` jekk

---

[3] Ara l-*affidavit* ma]luf minn John Abela fl-24 ta' Jannar 2001, *fol.* 28.

]uh qattx]adu g]and xi]add u dan infaqa' jibki u indikali post fejn]uh]adu sabiex jiktiblu fit-testment il-bit]a ta' quddiem il-garaxx. Meta jien mort fuq il-post indunajt li dan kien]adu g]and nutar. Feli` talabni n[iblu kopja ta' dan it-testment g]aliex in-nutar ma kienx tah wa]da. Meta jien mort g]and in-nutar sabiex itini kopja dan tani dokument li kien jikkonsisti f'donazzjoni iffirmata minn Feli`.[4]

I\da x'ra[uni kellu l-attur li jibki biex jistqarr li kien g]amel it-testment, b]allikieku kien im[ieg]el mi`-`irkostanzi jikxef xi]a[à li xtaq i\ommha mistura minn Abela, meta kien bl-approvazzjoni ta' Abela stess li kien ftiehem mal-konvenut li jag]mel it-testment biex i]allilu l-art? L-attur ma kellu ebda ra[uni ja]bi minn Abela l-fatt li kien g]amel testment; kellu i\da ra[uni g]ala ja]bilu l-fatt li kien g]amel donazzjoni, u l-im[ieba tieg]u aktar tixbah lil dik ta' wie]ed li kellu xi]a[à x'ja]bi.

Il-qorti g]alhekk temmen illi l-attur kien jaf li kien g]amel donazzjoni, mhux testment, illi ma riedx juri lil Abela li kien g]amel din id-donazzjoni, g]ax Abela wkoll kien qieg]ed idur bih i\da lil Abela ma kienx g]amillu donazzjoni, i\da meta sab ru]u skopert kellu jistqarr ma' Abela x'kien g]amel; g]alhekk il-bikja.

L-attur g]alhekk kien ried jag]mel id-donazzjoni, u dan it-twemmin tal-qorti hu msa]]a] mill-fatt li hemm x'juri illi din il-kaw\a saret b'inizjattiva mhux ta' l-attur i\da ta']addie]or. Lill-qorti [iha dan il-]sieb g]ax fit-tmien paragrafu tad-dikjarazzjoni ma]lufa jing]ad illi l-attur qieg]ed jistqarr illi hu "irrealizza wkoll illi bl-imsemmi att ta' donazzjoni huwa kien ittrasferixxa lill-konvenut aktar art milli huwa kien wieg]ed li ser i]allilu wara mewtu"[5]. Waqt il-kontro-e\ami, i\da, meta kien qieg]ed iwie[eb spontanjament, `a]ad li hu kien qal illi fl-att li sar quddiem in-nutar kien g]adda lill-konvenut aktar art milli kien wieg]du[6]. Dan, fil-fehma tal-qorti, huwa sinjal `ar illi l-inizjattiva u t-tag]rif biex saret il-kaw\a mhux mill-attur [ew i\da minn]addie]or, x'aktarx g]ax l-attur kien jaf illi fil-fatt kien g]amel donazzjoni.

---

4 *Ibid. fol.* 29.

5 *Fol.* 3

6 Ara x-xhieda ta' l-attur fis-seduta tat-22 ta' Novembru 2001, *foll.* 92 *et seqq.*

G]al dawn ir-ra[unijiet il-qorti ma hix sodisfatta illi lill-attur se]]lu li jag]mel il-prova tal-premessi li fuqhom hija mibnija l-kaw\a tieg]u. Fil-nuqqas ta' prova konvin`enti li kien hemm qerq mill-konvenut, it-talbiet ta' l-attur ma jistg]ux jintlaqg]u.
Il-qorti g]alhekk taqta' l-kaw\a billi ti`]ad it-talbiet ta' l-attur u tikkundannah i]allas l-ispejje\ kollha tal-kaw\a.

--------------------------------TMIEM--------------------------------